

शासकीय सेवकांची वयाच्या ५०/५५ व्या
वर्षानंतर सेवेत रहाण्याची पात्रापात्रता
ठरविण्याची कार्यपद्धती

शिस्तभंगाची कायंवाही प्रलंबित असलेल्या
शासकीय सेवकांच्या प्रकरणांचे पुनर्विलोकन.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

परिपत्रक क्रमांक एमआरसी-१०७९/३०३-पंधरा

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २४ ऑक्टोबर १९७९

परिपत्रक

सध्या अमलात असलेल्या आदेशांनुसार शासकीय सेवकांची वयाच्या ५०/५५ व्या वर्षानंतर सेवेत रहाण्याची पात्रापात्रता विविध पातळपांचरील विजेग पुनर्विलोकन समित्यांच्या शिफारणीवरून ठरविण्यात येते. या समित्या संबंधित शासकीय सेवकांचे अभिनेत्र (रेकांह) विहिन निकायांच्या आधारे तपामूळ त्यांच्या सेवेत रहाण्याच्या पात्र-पात्रतेबाबतच्या शिफारणी योग्य त्या मक्षम प्राधिकाच्यांना कळवीत अमतात.

२. याबाबत ज्याच्या विरुद्ध शिस्तभंगाची कायंवाही प्रलंबित किंवा प्रस्तावित आहे असा एखादा शासकीय सेवक त्याच्या अभिलेखाच्या आधारे वयाच्या '५० विवा '५५ व्या वर्षानंतर सेवेत रहाण्यास अपात्र असल्याचे विशेष पुनर्विलोकन समितीस आढळून आल्याम त्याच्या प्रकरणी कायंवाही करावी असा प्रश्न उपस्थित क्षाले आहे. शासन परिपत्रक (गोपनीय), सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-११६८/४५३/डी-१, दिनांक २५ ऑक्टोबर १९६८ अन्वये यापूर्वीच आदेश देष्यात आलेले अमूळ त्यांचा सारांश अमा आहे की, ज्यांच्या विरुद्ध त्यांना बडतर्फ करण्याइतक्या किंवा सेवेतून काढून टाकण्याइतक्या (हिमिस किंवा रिपूळ्ह करण्याइतक्या) गंभीर स्वरूपाच्या आरोपां-वरून शिस्तभंगाची कायंवाही प्रलंबित आहे अशा शासकीय सेवकांना, त्यांचे अभिलेख चांगले नसले तरीही, सदर कायंवाही पूर्ण होईपर्यंत सेवेत ठेवणे सामान्यात: आवश्यक आहे. तथापि या आदेशांचे अनुपालन करण्यात एक अडचण जाणवते. ती अशी की पुनर्विलोकनाशीन शासकीय सेवकाच्या विरुद्ध अमलेले आरोप कितपत गंभीर स्वरूपाचे आहेत, व त्या आरोपांमुळे सदर शासकीय सेवक बडतर्फ केला जाण्याची किंवा सेवेतून काढून टाकला जाण्याची कितपत शक्यता आहे, हे ठरविणे विजेग पुनर्विलोकन मर्मिनीम शक्य होत नाही.

३. ही, वस्तुस्थिती विचारात घेऊन अमा निणंय घेष्यात आला आहे की अशा प्रकारच्या प्रकरणी पुढे दर्शविलेली कायंपद्धती अनुसरण्यात यावी.

(अ) विहिन निकायांच्या आधारे संवंधित शासकीय सेवकांच्या गोपनीय अभिलेखांचे मूल्यमापन करून त्यांच्या वयाच्या '५०/'५५ व्या वर्षानंतर सेवेत रहाण्याच्या पात्रापात्रनेवाब्रतच्या शिफारणी योग्य त्या सक्षम प्राधिकाच्यांना कळविण्याची विजेग पुनर्विलोकन मर्मित्याची प्रचलित पद्धत, चालू रहावी.

(ब) तथापि या प्रकरणी समिती मुदतपूर्व सेवानिवृत्तीची शिफारम करीत असेल अशा प्रकरणी समितीने संवंधित सक्षम प्राधिकाच्यांचे लक्ष शामन परिपत्रक (गोपनीय), सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-११६८/४५३/डी-१, दिनांक २५ ऑक्टोबर १९६८, यामधील आदेशांकडे वेधावे व त्यांना अशी सूचना द्यावी की, जर संवंधित शासकीय सेवकाविरुद्ध त्याचा सेवेतून बडतर्फ करण्याइतक्या किंवा काढून टाकण्याइतक्या गंभीर स्वरूपाच्या आरोपांवरून शिस्तभंगाची कायंवाही प्रलंबित अथवा प्रस्तावित असेल, तर त्याच्यावर मुदतपूर्व सेवानिवृत्तीची नोटीम बजाविणे सदर कायंवाही पूर्ण होईपर्यंत तहकूब ठेवावे.

(क) अशा प्रकारे या प्रकरणी नोटीम तहकूव ठेवली गेली असेल ते प्रत्येक प्रकरण शिस्तभंगाची कार्यवाही पूर्ण होताच, संबंधित शासकीय सेवक निर्दोष ठरला असल्यास, किंवा स्यास बडतर्फी, सेवेतून काढून टाकणे किंवा सक्तीची सेवानिवृत्ती याव्यतिरिक्त इतर काही जिला दिली गेली असल्यास, सक्षम प्राधिकाच्यांनी पुन्हा विचारात घ्यावे. अशा प्रकरणी विशेष पुनर्विलोकन समितीची शिफारस मिळाल्यापासून एक वर्षांच्या कालावधीत शिस्तभंगाची कार्यवाही पूर्ण झालेली असेल तर तहकूव ठेवलेली नोटीस संबंधित शासकीय सेवकावर बजावल्यात यावी. तथापि विशेष पुनर्विलोकन समितीची शिफारस मिळाल्यापासून शिस्तभंगाची कार्यवाही पूर्ण होईपर्यंत एक वर्षप्रीक्षा अधिक कालावधी लोटलेला असल्यास संबंधित शासकीय सेवकावे प्रकरण स्थाव्या अवधयावत गोपनीय अभिलेखामह पुन्हा एकदा समितीकडे पुनर्विलोकनासाठी पाठविल्यात यावे.

४. मंत्रालयाचे सर्व विभाग, सर्व विभागप्रमुख व सर्व कार्यालयप्रमुख यांना अशी विनंती करण्यात येते की, वर दर्शविलेली कार्यपद्धती काटेकोरपणे अनुसरली जाईल अशी दक्षता घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

ग. ज. देशमाने
विशेष कार्य अधिकारी

प्रति

राज्यपाल यांचे सचिव,
मुख्य भंती यांचे सचिव,
*प्रबंधक, मूळ न्यायशास्त्रा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
*प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शास्त्रा, मुंबई,
*प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई,
इतर सर्व विभागप्रमुख,
सर्व कार्यालयप्रमुख,
मंत्रालयाचे सर्व विभाग.

*प्रवाने.